

Posudek oponenta magisterské diplomové práce

Název práce: **Archeobotanické nálezy v Čechách v době římské**

Autor: Bc. Martina Balánová

Studijní program: B7109 Archeologie

Studijní obor: Archeologie

V předložené práci se M. Balánová věnuje problematice archeobotanických nálezů v době římské na území Čech. Soustředí se na makrozbytky (semena rostlin, části plodů, plevy obilnin, pozůstatky dřevin a jiné rostlinné pozůstatky). Práce je syntézou současného stavu poznání v rámci dané problematiky, což je nelehký úkol, neboť se poznání v této oblasti dynamicky rozvíjí. Základem práce je katalog archeobotanických nálezů z jednotlivých archeologických situací sestavený na základě publikovaných dat doplněných nálezovými zprávami. Cílem práce je vyhodnocení skladby užitkových bylin a dřevin. Autorka přímo píše: „základním tématem je podrobná analýza archeobotanických nálezů na vybraných lokalitách v Čechách“ (s.2).

Úvodní kapitoly „Přírodní prostředí“ a „Zemědělství“ představují přehled dosavadních poznatků o přírodním prostředí a zemědělské výrobě v době římské. Vzhledem k tomu, že tato téma přímo souvisí s interpretací studovaných fenoménů, tak bych jim věnoval daleko větší pozornost. Charakteristika přírodního prostředí představuje jeden odstavec. Dochované makrozbytky nesouvisí pouze se zemědělskou výrobou, ale i s dalšími výrobními odvětvími. Jejich přehled ovšem v rámci úvodních kapitol postrádáme.

Dále autorka věnuje pozornost představení metodiky, především oboru studujícího rostlinné makrozbytky, tedy archeobotaniky. Trochu nelogicky začíná historií archeobotaniky, pro kterou (z mého pohledu zbytečně) vyčleňuje samostatnou kapitolu, a teprve v následující kapitole archeobotaniku charakterizuje. To je pouze jedním ze symptomů poněkud chaotického uspořádání kapitoly o archeobotanice, díky čemuž se některá témata zbytečně opakují (metodické poznámky v základní charakteristice archeobotaniky, atd.).

Z hlediska určování makrozbytků je v kap. 7 věnována pozornost pouze pěstovaným rostlinám. Chybí planě rostoucí byliny a dřeviny, které v následné analýze také figurují.

V číslování kapitola 6 a 7 došlo k chybě.

Kapitola věnovaná typům půd působí nadbytečně. Ne, že by téma nesouviselo s analýzou rostlinných zbytků, ale není s ním propojeno. Shledáváme se zde pouze s mechanickou charakteristikou jednotlivých typů půd často bez vztahu k pěstování jednotlivých plodin či vztahu k dalším člověkem využívaným rostlinám. Informace jsou někdy zavádějící ve vztahu ke kontextu doby římské. Např. uvedení, že na rankerech se často nacházejí lesní porosty. Celou problematiku by bylo vhodné řešit specifikací nároků jednotlivých rostlin z hlediska přírodního prostředí, respektive popisem jejich výskytu ve vztahu k přírodním podmínkám. To se týká i

kapitoly 10 „Původní přirozená vegetace“, jejíž charakteristika by měla být minimálně vztažena k výskytu osídlení v době římské.

Kapitola 11 přináší vlastní analýzu. Metodickou kapitolu, tedy pasáž, která by vysvětlovala, co v tomto případě analýza znamená, nenacházím. Autorka určení přebírá od jednotlivých specialistů, vytváří souhrny poznatků z jednotlivých situací, ale k jejich syntéze přistupuje velmi nesystematicky. Katalog, o který se analýza opírá, se soustředí na archeobotanická určení, méně již na kontext umožňující interpretaci, např. přírodní podmínky jednotlivých situací nebo podrobnější charakteristiku archeologických situací.

V závěru autorka pěkně shrnuje přehled shromážděných dat, ale je potřeba konstatovat, že její závěry nejsou podloženy syntetizujícím statistickým vyhodnocením a jeho kritikou. Lze tak konstatovat, že práce cíl splnila, ovšem s řadou výhrad. Lze ji tak doporučit k obhajobě.

V Hradci Králové dne 22. 8. 2016

Richard Thér